

1. Categoria socială de care se ocupă organizația dv are șanse egale/inegale cu celelalte categorii de populație din România? De ce (cel puțin trei exemple concrete, dacă se poate)?

Cei aproape 500 de ani de robie, care marchează începuturile existenței romilor pe teritoriile Principatelor Românești, au influențat dezvoltarea ulterioară a comunităților române, dar și atitudinile populației față de acest grup etnic. Statutul de populație marginală se menține și astăzi, românii continuând să trăiască încă la marginea localităților, să fie stigmatizați și, mulți dintre ei, să ajungă să își urască și să își nege propria identitate.

Pentru a înțelege decalajul dintre romi și ceilalți sunt necesare analize raționale ale garanțiilor pe care, democrația românească și statul de drept, le asigură romilor în ceea ce privește egalitatea în fața legii, egalitatea șanselor și „respectul ca valoare”, cum definea G. Sartori demnitatea umană.

2. Credeți că principala cauză pentru care se întâmplă acest lucru este legislația nefericită în domeniu sau pur și simplu modul de aplicare al ei, plus mentalitatea și atitudinile oamenilor de aici?

Ne vor referi la o problemă regăsită des în dezbaterile despre romi, respectiv educație, însă noi, Romani CRISS, vedem dintr-o altă perspectivă și avem alte experiențe legate de acest subiect. Ascultăm destul de des prieteni, politicieni, jurnaliști care vorbesc despre dezinteresul romilor pentru educație. Experiența de 17 ani a organizației Romani CRISS în comunitățile de romi ne-a arătat că, într-adevăr, în unele familii există și aceasta atitudine, însă e rațional să ne imaginăm că toți membri unui grup etnic nu văd importanța școlii? Un efect grav al acestei premise este calitatea scăzută a educației pe care copiii romi o primesc în școlile în care ponderea lor este semnificativă. Lipsa de implicare a profesorilor și a părinților în activitățile educative, slaba pregătire a celor care ajung să predea în aceste școli, segregarea școlară și reticența cadrelor didactice de a profesa în școlile de tip „ghetto” din rațiuni ce țin fie de imaginea proprie, fie de atitudini care nu au nimic în comun cu acceptarea diversității etnice, prezintă o altă față a acestei probleme și implică și alte soluții.

3. Puteți face o paralelă între situația din România și cea din alte țări în privința egalității de șanse despre care vorbeam?

Un sondaj realizat de Gallup pentru Fundamental Rights Agency (FRA) în 2009 arată că românii constituie grupul etnic cel mai vulnerabil în fața discriminării, aflându-se pe primul loc în topul celor mai discriminate 10 grupuri etnice din țările membre UE: românii din Republica Cehă - 64%, românii din Ungaria - 62%, românii din Polonia - 59%, etc.

Sunt, grăitoare și evenimentele petrecute în Italia în ultimii ani când, în urma unor infracțiuni, societatea italiană a declanșat o adevărată ofensivă împotriva romilor și romanilor.

Oficialitățile italiene, fără a mai ține seama de valorile europene, printre care și libertatea de circulație, au considerat ca amprentarea cetățenilor romani de etnie romă și repatrierea lor reprezintă măsura optimă de răspuns în fața unei situații de criză, folosită drept pretext pentru aplicarea politicilor cu caracter populist.

4. Care sînt soluțiile pentru diminuarea/eliminarea acestei inegalități pe care le propuneți?

Incluziunea unui grup minoritar nu constă doar în scrierea de strategii și angajarea, în cazul nostru, a unor romi în instituții. Ci implică acțiuni pe termen lung, voință politică și interes din partea instituțiilor care să aplice același tratament și respect grupului minoritar pe care le aplică în

mod curent cetățenilor majoritari. Incluziunea unui grup etnic presupune și recunoașterea contribuțiilor acestuia la istoria și la cultura națională.

Problemele romilor nu persistă din cauza legislației, a strategiilor și a planurilor existente, ci este vorba, mai degrabă, de implementarea acestor măsuri, de schimbarea practicilor și a atitudinilor.

Atunci când România va fi pregătită să privească romii ca pe cetățeni egali și nu cetățeni de "mâna a doua", atunci când acțiunile instituțiilor locale vor fi realizate în conformitate cu nevoile comunităților, atunci când vom învăța despre romi la orele de istorie, vom asista și la un proces de creștere a stimei de sine a romilor, de creștere a numărului celor care își afirmă identitatea, a celor care învață limba romani și de scădere a asistaților social.

O contribuție o pot avea și jurnaliștii ce vor renunța la standardele duble actuale ce se traduc prin heteroidentificarea romilor ce comit infracțiuni (Mailat), nu și a romilor ce se remarcă prin acțiuni pozitive (Costel Busuioc).

5. Ce a reușit, concret, organizația dv în acest sens până acum?

Alături de alte organizații și instituții, Romani CRISS a contribuit la modificarea legislației antidiscriminare și armonizarea acesteia cu cadrul legislativ european, dar și la adoptarea unui Ordin ministerial privind interzicerea segregării școlare a copiilor romi (Ordinul nr.1540/19.07.2007) și a Ordinului 1529/2007 privind dezvoltarea problematicii diversității în curriculumul național.

Încă de la înființare, în 1993 Romani CRISS a sprijinit peste 30.000 copii și tineri romi să meargă la grădiniță, școală, liceu sau facultate.

În 2000 Ministerul Sănătății a preluat rețeaua de mediatore sanitare a Romani CRISS și a instituționalizat profesia de mediator sanitar, ajungând ca în prezent 600 de mediatore, femei romi, să lucreze în comunități (vezi www.romanicriss.org).

Magda Matache- director executiv
Georgian Lunca- coordonator PR